

BRÁÐAOFNÆMI TENGT BÓLUSETNINGUM

Bráðaofnæmi (anaphylaxis) tengt ónæmisaðgerðum er mjög sjaldgæft. Það á sér yfirleitt stað mjög skyndilega, innan klukkustundar frá ónæmisaðgerðinni og getur verið banvænt. Nauðsynlegt er að hver sá sem framkvæmir slíkar aðgerðir sé fær um að greina á milli bráðaofnæmis og annarra bráðra einkenna eins og til dæmis krampa eða yfirliðs. Yfirlið er tiltölulega algengt í kjölfar ónæmisaðgerða hjá unglingum. Líklega er um bráðaofnæmi að ræða, ef ekki finnst æðasláttur hálsslagæðar (carotis), sem er til staðar þegar um yfirlið eða krampa er að ræða.

Einkenni bráðaofnæmis

- 1) **Fölvi, slekja (hypotonia) og öndunarstöðvun** (algengast).
- 2) **Þrengsli í efri hluta öndunarvegjar**: hæsi og innöndunarsog (stridor) vegna bjúgs í barkakýli og barkakýlisloki.
- 3) **Þrengsli í neðrihluta öndunarvegjar**: þrengslatilfinning í brjósti, andþyngsli með önglhjóðum við útöndun vegna berkjukrampa.
- 4) **Frá hjarta- og æðakerfi**: hraður hjartsláttur, blóðþrýstingsfall samfara hröðum hjartslætti. Mjög hægur hjartsláttur er sjaldgæfari.
- 5) **Húð**: ofsakláði (urticaria) með dæmigerðum útbrotum, afmörkuðum af upphækkuðum, rauðum brúnum og með miðlægum fólva, samfara ákøfum kláða.

Meðferð

Þar sem um lífshættulegt ástand getur verið að ræða, er nauðsynlegt að öllum sem framkvæma ónæmisaðgerðir, sé kunnugt um hvernig bregðast á við.

- 1) Leggið barnið í **vinstri hliðarlegu** og sjáið til þess, að öndunarvegur barnsins sé opinn.
- 2) Gefið **adrenalin djúpt í vöðva** í samræmi við neðanskráð, þó ekki ef æðasláttur er kröftugur og almennt ástand barnsins gott.
- 3) Kallið eftir **hjálp** (112 - neyðarbíll). **Skiljið barnið aldrei eftir eitt.**
- 4) Hefjið **endurlífgun** með öndunaraðstoð og hjartahnoði, sé þess þörf.
- 5) Batni ástand barnsins ekki á næstu 10 mínútum, **endurtakið þá adrenalínjölf**, hámark x 3.
- 6) Barnið skal leggja inn **á sjúkrahús** í öllum tilvikum.
- 7) Tilkynnið atburðinn viðkomandi héraðslækni.

Adrenalinskammtar

(1mg/ml, óþynnt, 1 ml sprauta) gefið í vöðva

6 til 12 ára   0,3 ml

13 til 16 ára   0,5 til 1 ml

Reikna má með 0,1ml á hver 10 kíló líkamspýngdar.